

Praxis Avrea Qvotidianarvm Rervm Ecclesiastici Fori

In qua Variæ Iuridicæ Resolutiones ex approbatis traditionibus Doctorum,
atque diuersorum Tribunalium, præsertim Rotæ Romanæ, Decisionibus,
excerptæ, continentur; Opvs Qvatvor Partibvs Distinctvm

Continens Tertiam, & Quartam Partem: Quibus, hac nostra editione ab
innumeris mendis repurgata ...

Riccio, Giovanni Luigi

Venetiis, M.DC.LXXIV.

Praxis Clericorvm Salvaticorvm, Ad ornatum Decr. Sacræ Congregationis
Eminentiss. Cardinalium de Mandato Sanctiss. D. N. olim Papæ Gregorij
XV. editi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98599](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98599)

nihilominus ad talem auocationem denegare nequit, nisi de tali suspitione constet, & discutatur parte pre-
sente de cuius prauidicio tractatur, & agitur, & quod
non creditur Iudici afferenti ita esse, nisi ex actis ap-
pareat, sequitur Caphal. conf. 42 r. num. 60. vol. 5. ante
eum, Iason. in l. 1. num. 60. ff. de offic. eius cui manda-
ta est iurisdic.

Quare concludendum est non sufficere allegatio-
nem causam factam ab Episcopo, nisi cum effectu aliter
probetur, vt in proprijs terminis ex supradictis afir-
mant Monald. conf. 120. num. 5. & Nouarius in opu-
sculo noui iuris Pontificij conclus. vnica sub rubrica
de Parochiis num. 6.

RESOLVT. CCXXIII.

- 1 Ecclesia quantum distare debet ab altera.
- 2 Iustitia causa erectionis nouae Parochiae, an stet apud Episcopum, & num. 3.

Causa Iustitia circa erectionem nouae Parochiae, An re-
sideat in arbitrio Episcopi.

Episcopi arbitrio relinquit Sacrum Concil. Trid.
sess. 21. de reformat. cap. 4. vers. in ijs quantum
vna Ecclesia ab altera distare possit, vt commodè Sa-
cramenta sumere, inde possint Parochiani, prout re-
soluunt Rebuff. in praxi benefic. par. 1. tit. de erect. in
curat. Paroch. n. 9. & Menoch. de arbitr. Iud. cal. 497.
vbi quod iusta ratione factum est, vt Sedes Episcopo-
rum, non multum inter se distent, vt scilicet vnus alteri
opem ferre possit, cum opus erit, verum ambigi so-
let; quantum vnus Episcopatus ab altero distare pos-
sit, & debeat, & Iudicis arbitrio hoc relinqui censuit,
glos. in cap. vult. 80. distinct. Ita etiam Iudicis arbitrio
relinquitur, quantum vna Ecclesia Parochialis ab al-
tera distare possit, vt commodè Sacramenta sumere,
inde possint Parochiani, ita declaratur text. in ea ad
audientiam el. vbi Doctor, de Eccles. adif.

Ita vt hodie ex vi Sacri Concilij totam causam ius-
titiae residere in Episcopi arbitrio, affirmat Barb. de
potest. Episcopi alleg. 68. n. 4. par. 3. vbi allegat nos in
prax. resolut. 476. n. 6. par. 1. in magnis.

Verum recentissimè Nouarius in suo Opusculo iu-
ris Pontificij conclus. vnica num. 5. sub titul. de Paro-
chis totum contrarium, & verius probat per hac verba
formalia, (Nec obstat, quod hodie de nouissimo
iure tota causa iustitia in Episcopi arbitrio resideat,
ergo poterit ipse sine maioris partis Parochianorum
consensu circa separationem agere, vt sentiunt isti
moderni, siquidem respondeo hoc non reperiri cau-
tum in sacro Concilio dicto cap. 4. circa materiam
separationis Parochialium, sed circa portionem affi-
gnandam nouo Sacerdoti, & Curato, vt ex dicto Con-
cil. apparet. Intantum, quod cum sacrum Concilium
nullum verbum dicat, circa illud, quod pretendunt
isti Authores assignare pro eorum ratione, ideo non
veram appellare, illam possumus.)

PRAXIS CLERICORVM SALVATICORVM,

Ad ornatum Decr. Sacrae Congregationis Eminentiss.
Cardinalium de Mandato Sanctiss. D.N. olim
Papae Gregorij XV. editi.

RESOLVT. CCXXIV.

- 1 Clerici saluatici non dicuntur verè Clerici.
- 2 Clerici saluatici dicuntur adscripti perpetuo Ecclesiis.
- 3 Clerici saluatici non gaudent privilegio Canonis.

Clerici Saluatici qui dicantur.

Go semper existimari Clericos Saluaticos mini-
mè dici verè, & propriè Clericos, adeo quod si
eis fuerit collatus aliquis ordo, quia tunc fruerentur
omni clericali priuilegio tam scilicet Canonis, quam
fori ex vi ordinis collati iuxta tradita communiter in
cap. 1. & 2. de foro compet. cap. Clerici, & text. in cap.
qualiter de iudicijs, & probatur in l. statumus, Cod. de
Episcopis, & clericis. Sed potius dici personas adscri-
ptas perpetuo seruitijs alicuius Ecclesiae, & iuxta tex.
in cap. indicatum de immunitate Ecclesiae, vbi proba-
tur apertè tales Clericos saluaticos propriè dici per-
sonas adscriptas seruitio Ecclesiarum à quibus recede-
re non possunt quemadmodum adscripti plebei, vt
habetur in l. cum satis de agricolis, & censitis lib. 11.
vbi latè Lucas de Penna in 3. col. & latissimè Felyn. in
cap. multorum, §. primo de Iudaeis.

Et ex ijs deducitur optimo iure censuisse sacrum
Eminentissimorum Cardinalium Congregationem,
supradictos Clericos saluaticos, non gaudere canonis
priuilegio, sed fori solummodo in criminalibus, cum
priuilegium canonis præcipuè detur ratione ordinis
clericalis. Nauarr. in conf. 24. de priuilegijs excepto
Nouitio alicuius religionis, c. religioso §. 1. de senten-
tia excommunicationis. Nauarr. in conf. 3. de foro
compet. Sayr. in decis. 2. cod. titulo.

RESOLVT. CCXXV.

- 1 Clerici coniugati gaudent privilegio fori, quod declara-
tur in criminalibus secus in ciuilibus, vt n. 2.
Et ideo carcerantur pro debito ciuili, & n. 3.
- 4 Clerici saluatici, & coniugati nominantur sub rubrica
pragmat. Regni.
- 5 Clerici coniugati differunt à saluaticis.

Clerici saluatici, An sint idem quod Clerici coniugati.

Videtur in aliquibus conuenire cum Clericis con-
iugatis.

Primo, quia Clerici coniugati gaudent priuilegio
fori, quemadmodum gaudent saluatici, cap. 1. de cle-
ricis coniugatis, Clar. in praxi quaest. 36. Farinacc. de
inquisitione qu. 8. n. 63.

Secundo, quia Clerici saluatici gaudent fori electio-
ne, prout & alij clerici, Nouarius in praxi elect. fori
qu. 52. n. 13. sect. 2. in vltima impress. Neap.

Tertio conueniunt, quia quemadmodum per de-
cretum sacrae Congregationis, clerici saluatici non
gaudent priuilegio in ciuilibus circa gabellarum ex-
ceptionem, ita & clerici coniugati, Cappella Tholosan.
in decis. 104. Cened. quaest. 4. num. 19. quam opinio-
nem tenet Natta confil. 3. volum. 2. dicens posse car-
cerari pro debito ciuili, Guttierrez lib. pract. quaest. 5.
num. 5. pro qua opinione pondera text. in cap. 1. de
clericis coniugatis in 6. vbi vltra priuilegium canonis,
& fori in criminalibus; in ceteris rebus, & actionibus,
non gaudent Clerici coniugati priuilegio clericali,
Nouarius in pragmatica 1. de clericis, seu Diaconis,
Saluatico.

Conueniunt quarto, quia sub vna eademque rubrica
sunt in pragmatica Regni de clericis coniugatis,
& saluaticis, & de iure validum est argumentum ab
ordine rubricarum, Triuis. in decis. 57. p. 2. Rubricae
enim faciunt ius, & pro iure possunt allegari, Boic. in
prognio decretal. in §. fin. n. 6. Io. Andr. ad speculat. in
titul. de dispensatione §. final. in fine, Nouarius tom.
2. qu. forensi. cap. 21. n. 10.

Disconueniunt tamen in hoc, quia clerici coniuga-
ti tunc priuilegio fori gaudent, quoties, cum vnica, &
virgine contraxerunt, & velles deferant clericales
iuxta

iuxta terminos, cap. vnica. de clericis coniugatis in 6. at saluatici per Decretum Sacre Congregationis non adstringuntur ad delationem habitus, nec ad contrahendum cum vnica; & virginibus.

RESOLVT. CCXXVI.

- 1 Clerici saluatici dicuntur persone Ecclesiasticæ.
- 2 Seruientes Ecclesiæ deputati gaudent priuilegio fori, etiam si fuerint Deputati auctoritate Prælati ad aliquod hospitale eius auctoritate erectum, vt n. 3.

Clerici saluatici, an dicantur persone Ecclesiasticæ.

- 1 Dicuntur verè, & propriè persone Ecclesiasticæ ex quo sunt principaliter adscripti seruitio Ecclesiæ, quod quidem argumentum validissimum esse testantur, Felyn. & ceteri communiter in cap. nullus de foro compet. Bald. in conf. 339. vol. 1. Dec. in conf. 57. n. 6. & seq. vol. 1. Monald. conf. 97. n. 6. vol. 1.
 - 2 Ex qua vera, & indubitata conclusione deducitur seruientes Ecclesiæ deputatos ad eius obsequium, prout sunt præfati clerici dici personas Ecclesiasticas, præcipue, vbi sunt verè alitrici, & deputati eius seruitio, quia sunt exempti à iurisdictione seculari, Barbac. n. 29. Abb. n. 5. Barbof. num. 10. §. in cap. 2. de foro compet. Decian. in tract. crimin. to. 1. lib. 4. c. 9. n. 24. Bellert. in disquisition. clericorum §. 1. n. 2.
 - 3 Amplia pariter in personis deputatis auctoritate Prælati ad aliquod hospitale eiusdem Ordinarij auctoritate erectum, nā pariter fori priuilegio gaudent, Valasc. in decif. 105. n. 32. Grassi. de effectibus clericatus effectus r. n. 17. quos refert Barbof. de potest. Episcopi par. 2. allegat. 12. n. 40.
- Ratio palpabilis principalis conclusionis est, quoniam idem iudicium est de aliquo, quod est de eius seruientibus, latè de Ponte in decif. 36. Gizzarell. in dec. 20. quia seruientes dicuntur appendices eius, cui præstatur seruitium, Alex. in l. seruiarios. C. de testam. milit. Bal. in conf. 51. vol. 1. Alciat. in conf. 16. n. 6. Alban. in conf. 27. n. 6. & seq. volum. 1. Nouarius in praxi elect. & variat. fori. q. fin. sect. 3. in vltima impressione Neapolit. vbi quod inferuientes Ecclesijs, tanquam membra Ecclesiarum gaudent fori electione.

RESOLVT. CCXXVII.

- 1 Clerici saluatici an possint remoueri absque causa.
- 2 Cappellanus non potest remoueri absque causa.
- 3 Monachus non potest remoueri à Priore.
- 3 Baro non potest remouere absque causa.

Clerici saluatici, an possint remoueri ab Episcopo absque causa.

- 1 Fuit pluries dubitatum, si Clerici saluatici in aliqua Ecclesia ab Episcopo constituti possent remoueri absque causa, in qua dubitatione pluries consultus respondi, minimè posse absq; legitima causa, ad quod fundandum adducebā primo illud simile, quod quamuis Cappellanus ad nutum amouibilis possit remoueri, non tamen hoc permittitur absque legitima causa, Abb. n. 22. Dec. n. 3. in c. ad nostram, de confirmatione vtili, vel inutili, Milius in rept. verb. beneficium manuale n. 26. Rebas. in tract. de pacif. possess. n. 275. Gonzal. glof. 5. §. 6. n. 40.
- 2 Secundo adducebam Innoc. in cap. insinuante n. 2. qui clerici, vel vouentes, vbi si Abbas absque causa remoueret Monachum à prioratu manuali, posset idem Monachus implorare officium superioris, vt sine causa ex sola malitia non remoueat, ad similitudinem ferui, iuxta terminos, text. in l. 1. C. de precibus Impe-

ratori offerendis, in §. ad maior. instit. de ijs, qui sunt sui, vel alieni iuris.

- 4 Tertio allegabam conf. Burgos de Paz. 31. vbi si Baro deputet in sua Baronia Notarium ad libitum suum, non poterit eum sine causa remouere ex sola malitia, sequitur Gonzalez, vbi supra n. 3. Molina de primogenitis, lib. 1. c. 25. n. 17. Gutierrez pract. qu. 11. n. 2. Mastrill. in decif. 185. part. 2. vbi concessio ad beneplacitum non posset reuocari absq; legitima causa.
- Quarto adducitur Rota 33. n. 18. de præbendis, vbi ridiculum, & puerile hodie concedere, & cras reuocare, & poenitere, nam, vt refert Io. Andr. in cap. præfati n. 3. de offic. deleg. in 6. omnis variatio in iure reprobatur, l. serui electione, ff. de legat. 1. cap. licet de procuratoribus, cap. quod semel, de regulis iuris, Achill. decif. 13. & 14. Lopez in l. 5. tit. 19. partita 6. neq; malitijs est indulgendum, l. in fundo, ff. de rei vend. cap. sedes de rescriptis.

RESOLVT. CCXXVIII.

- 1 Capitulum sede vacante potest creare Clericos saluaticos.
- 2 Capitulum sede vacante est Ordinarius.
- 3 Subrogatus sapit naturā illius in cuius locū subrogatur.
- 4 Capitulum sede vacante succedit in his, quæ spectant ad Episcopum.

Clerici saluatici, an possint constitui, & assignari seruitio Ecclesiæ à Capitulo sede vacante.

- 1 Sicuti Episcopus potest creare istos Clericos saluaticos, illosque seruitio Ecclesiæ assignare, ita pariter hoc ius competit Capitulo, sede vacante, cum illud sit propriè Ordinarius mortuo Episcopo, Nouarius in suo opusculo noui iuris Pontificij conclus. 1. num. 4. sub rubrica de causis primæ instantiæ coram locorum Ordinarijs tractandis, & infra biennium terminandis.
- 2 Et illud succedit in iurisdictione Prælati mortui, ita quod alter Episcopus vocetur, & in illum locum subrogetur, & tanquam subrogatus debet sapere naturam illius, in cuius locum subrogatur, l. si eum, §. qui iniuriarum, ff. si quis caut. vbi Bart. Bald. & alii, cum latius adductis per Card. Tusc. concl. 577. lit. S. quem nouissimè refert Nouarius forens. qu. 2. num. 8. to. 2. vbi concludit, quod quando delegatus fuit suffectus in locum Iudicis ordinarij, debet appellari ad Iudicem, secundarum causarum, tanquam quod iudex suffectus pendeat ab eodem Barone delegante.
- 3 Tandem quia Capitulum sede vacante succedit in singulis, quæ spectant ad Episcopum, cap. his, qui, de maiorit. & obedient. latè Rebuff. in praxi benefic. tit. de deuolut. a. n. 58. cum seq. Pauin. in speciali tract. de officio, & potest. Capituli sede vacante, qu. 1. vbi copiosè regulam exornat.

RESOLVT. CCXXIX.

- 1 Officium datur propter seruitium.
- 2 Altari seruire tenetur, qui de Altari viuuit.
- 3 Priuilegium cessat cessante seruitio.
- 4 Collegiatus non seruens actū potest remoueri.
- 5 Commodum qui sentit, debet sentire incommodum.

Clerici saluatici, An possint expelli quando iniuncto seruitio non incumbunt.

- 1 Ista causa expellendi, & cassandi à numero stabiliti huiusmodi Clericos saluaticos erit, quoties iniuncto seruitio non incumbunt, quia priuilegium istis conceditur propter seruitium, & Altari seruire tenetur qui ex Altari priuilegium retinet, & de illo viuuit, Noua-

Nouarius forens. quæst. 22. num. 8. tom. 2. & cessante
3 seruitio debet cessare priuilegium, tanquam vnum de-
pendens ab altero, ex regul. text. in cap. cum cessante,
de appellat.

Facit, quia Clericus in minoribus constitutus, qui
non intendit seruire Ecclesiæ, potest tanquam inuti-
lis expelli à Collegio Clericorum, Genuens. in practi-
cabil. Eccles. quæst. 622. vbi adducit text. in l. vaic. C.
4 de colleg. lib. 10. vbi cautum est, quod ille qui est in
aliquo Collegio, nisi seruiat actu, non solum non gaudet
priuilegio Collegij, sed indè remoueri debet.

5 Alias si contrarium diceretur, esset concedere, quod
quis haberet commodum sine incommodo, contra
terminos text. in leg. secundum naturam, ff. de regul.
iur. vbi commoda debent sequi illum, qui sentit in-
commoda.

RESOLVT. CCXXX.

1 Numerus Clericorum saluaticorum concessus enucleatur.

Clerici saluatici quonam Numero possint à lo-
corum Ordinarijs creati.

Nouarius in suo vtili tractatu de elect. & variat. fo-
ri, quæst. 52. sub num. 13. sect. 2. in vitima impres-
sione Neapolitana ex declaratione Sacre Congrega-
tionis Eminētissimorum Cardinalium fundat in Ca-
thedralibus Ecclesijs ad summum quatuor posse assu-
mi, In collegiatis, vel parochialibus duos, In cæteris
verò Ecclesijs in quibus diuina celebrantur vnum. Te-
nor autem dicti decreti est, vt sequitur videlicet.

Sacra Cardinalium Congregatio negotijs Regni Neapolitani
Præpositorum certior reddita in nonnullis eiusdem Regni
Diocesis Clericos, quos vocant saluaticos in maximum
numerum citra Ecclesiarum necessitatem, aut vtilitatem
excreuisse; volens eandem exemptionis causam declara-
re, & fraudibus cuiuscumque occurrere, de Sanctissimi
Domini Nostri Gregorij XV. mandato viue vocis oracu-
lo de super habito Clericos Saluaticos huiusmodi pro Ec-
clesiarum, & Episcoporum seruitio retineri, vel in locum
quoquo modo deficientium assumi posse in Cathedralibus,
sen Superioribus Ecclesijs ad summum quatuor, in Colle-
giatis, vel Parochialibus duos, in alijs vero Ecclesijs in
quibus Diuina celebrantur, si Episcopo videbitur, vnum:
quos quidem Episcopi prorsus gratis, & tales qui omnino
per se ipsos non autem per interpositam personam serui-
tium debitum præstent, nec vilo modo criminosos, vel male
conditionis, & famæ eligere debeant; alias, & hi nullo
gaudeant priuilegio; eligentis iudicio Sedis Apostolicæ
seuero exponentur, eos verò priuilegio Canonis non gaudere
fori autem priuilegio in criminalibus omnino in Ciui-
tatibus quoad corporis distinctionem tantum, & immuni-
tatem ab oneribus personalibus, non autem ab alijs du-
rante seruitio frui debere, sed si alicubi minoribus vtan-
tur priuilegijs, & immunitatibus ex legitima consuetu-
dine, cuius cognitionem, & declarationem in casu contro-
uersiæ eadem Sacra Congregatio sibi reseruat illam de-
bere attendi; cognitionem verò aliorum præmissorum ad
Ordinarios pertinere hoc præsentis Decreto statuit, præci-
pit, & declarat Romæ 10. Kalend. Iunij 1623. Octauus
Card. Bandinus, Laurentius Campegius Secretarius.

RESOLVT. CCXXXI.

1 Initium spectandum est, illudque est caput rationis, nu. 3.
etiam in delictis, num. 4.

2 Principium bonum habere iuuat.

5 Offendens Bannitum à Banno exempto non tenetur.

6 Origo possessionis est inspicenda.

7 Qualitas requisita in actu sufficit quod adsit tempore actus.

8 Habilitas præsentati debet esse tempore præsentationis.

Criminosus, an possit creati Clericus saluaticus, si tem-
pore quo creatur est emendatus, & absolutus.

1 **V**idebatur non posse eo, quia initium spectandum
est leg. 3. §. scio, ff. de maioribus l. filius, ff. de ver-
bor. obligat. l. si procurat. ff. de mandat. l. item illa §. 1.
ff. de constitut. pecun. Item lib. 2. constitut. Sicil. tit. de
pena contum. Cephal. consil. 91. nu. 27. latè Iason in l.
clam possidere a nu. 15. ff. de acquirend. possels. Man-
2 dol. reg. 18. Cancellarie, de etate pro Canonici, quæst.
12. nu. 12. Monachus in capit. si eo tempore num. 3. de
rescript. lib. 6. dicens magnum esse habere bonum pri-
mordium l. cum filius §. hæres, ff. de legat. 2. l. si tamen
ff. de Senat. consil. Maced. ibi quia initium contractus
spectandum est: sic initium, & caput rationis attendi
3 debet, & secundum ipsum tota ratio intelligi l. Pretor.
ait §. initium vbi Doct. ff. de edend. Grat. responsi. 53.
num. 62. volum. 1.

4 Et initium spectamus etiam in delictis fauore rei l.
si quis 7. ff. de furtis, ibi non posse cum manifesti con-
ueniri, quia origo furti in seruitute facti non fuit ma-
nifesti.

5 Vnde bannitum offendens, eo deinde à banno
exempto, non tenetur l. qui cum maior vers. sed si mi-
nor, ff. de bon. libert. l. quod ait lex §. ait, vbi Bart. ff. ad
l. iul. de adulter. Doctor. in leg. Cracchus Cod. eodem
Bartol. in leg. si constante §. uxorem, ff. solut. matrim.
Marfil. singul. 225.

Similiter spectatur initium delicti, vt sciamus ad
quem pertineat eius punitio, Bart. in d. l. quod ait §. 1.
ff. ad legem Iul. de adulter. Abbas in capit. final. nu. 2.
de sentent. excom. Bald. in cap. 1. §. iniuria de pace iu-
rament. firm. in verbo feudum, & in cap. olim ad fin.
de dol. & contum. Iaf. in l. more nu. 22. ff. de iurisdic-
omn. Iudic. Roland. a Valle consil. 77. incip. Magnifi-
cus nu. 6. lib. 4. facit quod notat Bald. in cap. innotuit
nu. 11. versic. item vbi, de elect. quod vbi de natalibus
querimus, initium spectandum est, per text. quem di-
cit solemnem, & optimum in l. quod ergo in princip.
ff. de his qui notant. infam.

6 Sic initium, & origo possessionis debent inspicere ad
vsucapionem l. clam possidere in principio, vbi Ale-
xand. nu. 7. ff. de acquirend. possels. in l. iusto errore §. si
possessionis nu. 1. ff. de vsucap. Iaf. in l. si qui pro em-
ptore, nu. 54. eodem titul. Bald. in l. cum ancillis nu. 10.
C. de inceit. nupt. & cum principium fit pars potissi-
ma cuiuslibet rei, vt in l. 1. ff. de orig. iur. & ait Philoso-
phus lib. 1. Ethycor. Fufc. in tract. de visit. lib. 1. c. 1. nu.
2. l. quamquam, vbi Bart. n. 1. ff. de aqu. plu. arc. Quia
bonum initium est valde considerandum secundum
Riminald. in l. vt vim num. 38. ff. de iust. & iure & in l.
posthumo nu. 31. C. de bonor. possels. contra tabula,
& in l. precibus n. 284. C. de impub. & alijs sublit. nam
teste Bald. in d. lege 1. num. 11. principium bonum fa-
ciens, processum bonum facit, Io. Salisberien. in Po-
lic. lib. 9. de curial. nugis cap. 20. & finem licitum qui
alias illicitus esset l. qui cum natu maior §. 1. de bonis
libert. Hugo Celsus consil. 65. incip. ex processu nu. 2.
post Bart. in l. quod ait lex §. quod ait ff. ad l. Iuliam de
adulter. sicut è contrario, vbi principium est vitium,
processus est vitiosus, idem Bald. in l. 3. nu. 1. C. comm.
de vsucap.

Cæterum his licet veris existentibus, totum contra-
rium videtur verius, quia sufficere debet quod non sit
7 criminosus tempore electionis, & nominationis: qua-
litas enim requisita in actu sufficit adesse tempore
actus celebrati, argum. text. in l. Mela, in princip. ff. de
aliment. & cibarijs legat. cum latius reasumptis per
Nonarium in tract. de datione in solutum quæst. 25. n.
5. & seq. part. 2.

Et facit pro corroboracione quia habilitas, vel inha-
8 bilitas præsentati sufficit, vt tempore præsentationis
adsit.

adfit. Rota diuers. decif. 69. par. 3. Serafin. decif. 1234. Macerat. variar. refolut. lib. 1. cap. 19. quos probat, & fequitur Nouarius in suo opusculo noui iuris pontificij concluf. 2. num. 6. sub rubrica de præfentatione à patronis faciendâ.

RESOLVT. CCXXXII.

- 1 *Instrumentum contra Clericum coniugatum liquidatur in foro Ecclesiastico.*
- 2 *Causa liquidationis instrumentorum sapiunt criminalitatem.*

Liquidatio Instrumenti contra Clericum saluaticum, quo in foro fit faciendâ.

- 1 **E**Go ipse in decif. Curia Aechiepisc. 170. par. 3. firmam conclusionem aduersus Clericum coniugatum debere liquidari instrumentum in foro Ecclesiastico, quod latius prosequutus fuit, Nouarius forens. qu. 79. tom. 1.
- 2 Idem dico, vbi liquidandum est instrumentum contra Clericum saluaticum, nam vi decreti Sacrae Congregationis in causis criminalibus, isti sunt conueniendi in foro Ecclesiastico, vt ibidem legitur.
- 3 Quare cum causâ huiusmodi sint dependentes à publicis instrumentis, & obligationibus iuramento vallatis, vtq; sapiunt criminalitatem, Frecc. de præsent. Instrument. par. 6. Afflict. decif. 64. Franc. decif. 162. num. 7. vbi Ritus de liquidatione instrumentorum incalefcere criminalitati: idè dicendum est Clericum saluaticum pro tali causâ debere esse citandum in foro Ecclesiastico, & ita consului dum ex facto casus accidisset.

PRAXIS HABITVS CLERICALIS.

Adornatum Sacr. Concil. Trident. sess. 15. de reformat. cap. 6. & Bull. Sixti V. incip. cum Sacrosanctam.

RESOLVT. CCXXXIII.

- 1 *Habitus Clericalis consistit in duobus.*
- 2 *Clericus coniugatus quando non dicitur incedere in habitu, & tonsura.*
- 3 *Clerici coniugati quid obseruare debeant, vt gaudeant fori privilegio.*

Habitus Clericalis, in quibus consistat.

- 1 **S**unt qui notarunt habitum Clericalem consistere in duobus copulatiue, nempe in veste scilicet, & tonsura, nec vnum sine altero sufficere ex cap. si Iudex laicus, circa medium de sententia excommunicat. in 6. ita Gemin. in cap. 1. de cleric. coniugat. Aretin. cum Addent. conf. 16. Bald. in l. si qua per calumniam. C. de sacrosanct. Eccles. num. 3. Bertacch. in suo repertor. in verbo Clericus il. 2. Aluarez in specul. iur. pont. fic. cap. 35. versic. & notabis Belleit. in disquisit. clerical. part. 1. tit. 3. §. 8. num. 7.
- 2 Quamuis Clericum non coniugatum incedentem, sine altero ipsorum non dici incedere absque habitu, & tonsura inuunt Zabarella in cap. perpendimus de sentent. excommunicat. Roland. à Valle conf. 4. nu. 6. lib. 1. Farinacc. in pract. criminal. quæst. 8. num. 65. vbi voluit secus esse in Clerico coniugato, qui si tantum alterum ipsorum deferret, diceretur vtique in habitu, & tonsura non incedere, quod etiam dixerunt, Couarr. pract. quæst. cap. 31. num. 7. Guid. Pap. decif. 138. Rot. in decif. 3. de sentent. excommunicat. quod tamen hodie attentâ dispositione Sacri Concilij Tri-

dentini sess. 23. de reformat. cap. 6. cessat, quia tenentur clerici coniugati, vt gaudeant privilegio fori non solum incedere in habitu, sed etiam tonsuram deferre coniunctim, vt per Nouarium in pragmatica Regni 5. de Clericis, seu Diaconis saluaticis, & in opusculo noui iuris Pontificij concluf. 6. n. 2. de foro compet.

RESOLVT. CCXXXIV.

- 1 *Clericalis habitus non reperitur specificè determinatus.*
- 2 *Consuetudo Regionis debet attendi circa habitum Clericalem.*
- 3 *Habitus honestus dicitur conueniens Clericis.*
- 4 *Vestes clericales dicuntur, quæ à sacris Canonibus non reperiuntur prohibita.*
- 5 *Clerici deferre debent vestes vsque ad Talos.*
- 6 *Clerici deferre habitum coloratum non possunt, & in summa modestia debent deferre vestitum, n. 7.*

Habitus Clericalis qualis esse debeat.

- 1 **C**ertum est, quod habitus Clericalis non reperitur specificè de iure determinatus, quia de iure antiquo erat amictus linea tunica super quibuscunque vestibus, vt testatur Reg. Tapia in Auth. ingressi in verbo Monasteria, cap. 1. num. 22. C. de sacros. Eccles. qui tamen his temporibus nouissimis non deferretur,
- 2 idè circa hoc omnino debet attendi regionis consuetudo, in qua clericus habitare reperitur, glol. in cap. penult. de vit. & honest. cleric. in verbo decoratis, vbi scribit, quod ad videndum, an aliquis incederet in habitu, videndum est, an ille qui in tali habitu incederet primo aspectu, si videretur a populo clericus iudicaretur, vel laicus, Cappella Tholof. decif. 225. & decif. 252. Clar. in pract. crim. §. fin. quæst. 36. nu. 11. Decian. in tract. crim. lib. 4. cap. 9. nu. 96. affirmans quod omnis habitus honestus dicitur conueniens clericis,
- 3 dummodo non sit à consuetudine reprobatus, Nouarius in suo opusculo noui iuris pontificij, concluf. vnica. nu. 4. de vestibus clerical. vbi alios citat pro hac conclusionem, Scaccia in tract. de iudic. par. 1. c. 11. num. 84. & 87. vbi dicit, quod illæ dicuntur vestes clericales, quæ à sacris Canonibus non reperiuntur prohibita, ex quo ius canonicum in ista materia procedit, potius prohibendo, quam permittendo, prohibet enim clericis nonnullos habitus, de quibus infra, non tamen præscribitur quem deferre habeant, vt vtar verbis eiusdem Scaccia, d. num. 84. qui etiam dicit, quod ita communiter, asserunt Doctores, allegat Clarum in §. fin. qu. 36. ver. dixi clericum, forma vero habitus clericalis qualis debeat esse, habetur in cap. pen. de vita, & honest. cleric. vbi habetur quod debet esse clausa de super, nec nimis longa, nec nimis breuis, & in cap. con-
- 5 tingat interdum de sentent. excommun. vbi Doctores notant, quod clerici debent ferre vestes, vsque ad talos, quod dictum referunt Menoch. in tract. de arbitr. iudic. casu 392. nu. 2. Patian. in tract. cui incumb. onus proband. negat. lib. 2. cap. 34. nu. 38. & 39. Episcopus Moscon. in prax. Episcop. in verb. clericus §. 14. vbi dicit, quod vestes talares, vsque ad pedes, vel quasi iuxta rationabilem mensuram, color vero vestimentorum debet esse potius niger, quam aliter; Moscon. loco proximè citato, est tamen verum, quod aliqui colores sunt clericis specialiter interdicti, vt est rubeus, qui permittitur solum Cardinalibus, & viridis, qui conceditur Episcopis tantum, cap. penult. de vit. & honest. cler. Cepolla eod. num. 30. Menoch. de arbitr. iud. ca. su 392. num. 12. Patianus supracitato cap. 34. n. 39. & sicut clerici prohibentur deferre aliquos colores, ita etiam aliquas vestes, & ornamenta, vt manicas, pileum, Spitochum, seu tabatrum foderatum, vsque ad oram, caligas saccatas, & indumenta aperta, ita habetur